

HISTORIE: NEODPUSTITELNÉ CHYBY

GORBAČOVA A JELCINA

- CZ24 News | 22. května 2023

Je všeobecně uznáváno, že historie by měla být naší učitelkou. I když nemalý počet lidí si naopak myslí, že se dějiny stále opakují jenže na poněkud vyšší úrovni. Ať je tomu tak, či onak, následující text není motivován nějakým coby, kdyby. Je pokusem nalézt kardinální chyby, které vedly k současné válce a tím snad i varováním před jejich opakováním.

K roli Gorbačova

Dominantně převládá názor, že Gorbačov se dopustil největší chyby tím, že si závazek o nerozšiřování NATO neprosadil jako smlouvu. Nemyslím si to. Politici Západu by silnému Sovětskému svazu takovou smlouvu s vysokou pravděpodobností podepsali. Při tom by se pro dnešní stav ale vůbec nic nezměnilo. Rozpadem SSSR by se politici Západu stejně necítily zmíněným slibem vůči slabšímu Rusku vázání. Pokud by se SSSR nerozpadl, tak si mohl písemnou smlouvu v dalším toku dějů prosadit.

Daleko větší chybou bylo, že při vyjednávání o sjednocování Německa se Gorbačov choval velkoryse, v mých očích spíše poraženecky. Ani se totiž nepokusil dostat Západní politiky pod tlak. K čemuž měl přece jedinečnou příležitost. SSSR totiž souhlasil s odchodem své armády ze sjednocujícího se Německa. Gorbačov měl totéž žádat po USA. Z Americké reakce by pak bylo celému světu, ale především Němcům samotným mnohem zřejmější, čím vlastně pro USA jsou. Při vyjednávání s bývalými spojenci pak měl SSSR nejen po USA, ale i po Londýnu a Paříži žádat uzavření skutečné mírové smlouvy s Německem. V neposlední řadě měl prosazovat neutralitu Německa.

Místo toho všeho nakonec Moskva podepsala jakýsi hybrid nazvaný *Smlouva o konečném uspořádání ve vztahu k Německu*. SSSR tak místo právního ukončení druhé světové války skutečnou mírovou smlouvou s Německem dne 12.9.1990 podepsal de jure svou kapitulaci vůči spojencům z druhé světové války. Vzdal se výsledků svého vítězství a dal Západu v Německu volnou ruku. Ten tak mohl dále zůstat okupantem, tentokrát dokonce celého Německa, nebo ho zapojit do svých struktur, především do NATO. A bylo tím vymalováno.

Argumenty, že SSSR tehdy nebyl v takové situaci, aby Gorbačov mohl uvedeným způsobem licitovat o sjednocení Německa jsou liché. Pokud opravdu bylo tak slabé, že by nic neprosadil, pak by tím jenom dokázal, že jeho reformy byly důvodem oné slabosti, a Sověti se mohli pokusit o nápravu. Bylo chybou, že z uvedeného nic neprosadil a bylo naprosto neodpuštělnou chybou, že se to, a možná i o něco adekvátního ani nepokusil.

K roli Jelcina

Gorbačov si byl vědom nutnosti reformování Sovětského svazu. Pokračování tuhého centralismu Moskvy bylo už dávno neúnosné. Podle mě měl začít reformu SSSR právě tím, a ne jakousi glasností a přestrojkou, které obě kopírovaly omyl KSČ z roku 1968. Ty dvě nedomyšlenosti mohly ještě pár let počkat. Gorbačovův tým sice připravoval přeměnou SSSR ze svazu na volnější federaci, ovšem netrpělivost vůdců v některých sovětských republikách byla příliš velká. Pokud šlo pouze o Pobaltské a Kavkazské, tak to by se dalo možná ještě nějak zvládnout, ale problémem byla Ukrajina. Proto za zády Gorbačova Jelcin, tehdy už boss Ruska a Kravčuk, líder Ukrajiny se dohodli na podrazu vůči Gorbačovovy. Zamítli připravovanou reformu a spolu s kolísavým Běloruskem v Bělověžském pralese fakticky rozpustili Sovětský svaz a vyhlásili jakýsi právně neuchopitelný spolek Ruska, Ukrajiny a

Běloruska. Gorbačov už neměl dostatek moci, a tak rezignoval, a ostatní republiky se začaly živelně osamostatňovat.

To ale opět nebyla největší Jelcinova chyba. Nejhorší bylo, že v následném čase prodal kus Ruska Ukrajině. Podepsal totiž doslova ďábelský úpis, jehož iniciátorem byla USA v personě Clintona. V něm se Jelcin jednou pro vždy zavázal, že Rusko nebude žádat revizi hranic s Ukrajinou za to, že Ukrajina se vzdá jaderných zbraní po SSSR, rozmístěných na jejím území. Luciferova podlost smlouvy spočívala v tom, že Ukrajina se ale nemusela zavázat k tomu, že nebude usilovat o získání jaderných zbraní. Prý to bylo zajištěno všeobecnou smlouvou o nešíření JZ. Celou situaci alespoň částečně napravila pak Duma, která Jelcinovu pitomost, či možná podlost odmítla uzákonit.

Jak se vyvíjelo Rusko za Jelcina je všeobecně známé. Bylo totálně ovládáno silami kolaborujícími se Západem, bláhově se domnívajícími, že je Evropa vezme „do svého klubu“. Nikdy už se nedovíme, zda si Jelcin ke konci svého „stát(o)ničení“ uvědomoval celou katastrofu, kterou svým vladařením Rusku způsobil. Ovšem v Rusku se rozšířila legenda o jeho posledních slovech, kterými předával moc Putinovi. Tehdy prý řekl, „Vladimire Vladimiroviči zachraň Rusko“.

Takže Putin se snaží. Pokud Rusko zachrání, stane se Vladimírem Velkým. Pokud ne, bude ho muset dřív, nebo později zachránit někdo jiný. Sny o definitivním zničení Ruska jsou psychopatickou dystopií, což už dějiny dokázaly několikrát.

Závěrem

Válka na Ukrajině jednou musí skončit. Rusko by mělo jednou pro vždy pochopit, že Evropa bude vždy při nejlepším jeho soupeřem, ale spíše nepřítelem až nesmiřitelným nepřítelem. Pokud se Západem bude vyjednávat, musí předvádět svaly, i když to nebude odpovídat realitě, ovšem díky tomu může alespoň veřejně licitovat v prosazování svých zájmů, a tím otvírat oči veřejnosti na obou stranách. I v současné situaci musí mocní Ruska snižovat centralismus Moskvy a národům své velké země opravdu pečlivě naslouchat, aby zabránili rozvratu zevnitř.

AUTOR: Stanislav A. Hošek

[ZDROJ](#)